

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^Η

1. Να υπογραμμίσετε το υποκείμενο της κάθε πρότασης και να γράψετε δίπλα τη μορφή του
- Ο Γιάννης διαβάζει.
 - Το ποδόσφαιρο είναι ομαδικό παιχνίδι.
 - Ήταν φανερό ότι απογοητεύτηκε.
 - Οι δίκαιοι είναι αξιοσέβαστοι.
 - Φεύγουν αμίλητοι στο σκοτάδι.
 - Ο θυμωμένος δεν έχει νηφάλια κρίση.
 - Τραγουδάει υπέροχα.
 - Το να φύγει χωρίς να χαιρετίσει ήταν απρέπεια.
 - Αξίζει να κοπιάζει κανείς για έναν ιερό σκοπό.
 - Τα παιδιά παίζουν στην αυλή.
 - Οι αιχμάλωτοι βρέθηκαν δεμένοι.
 - Είναι καλύτερα να φύγεις.
 - Ο φοβισμένος δεν ενεργεί σωστά.
 - Όποιος φοβάται, ας φύγει.
 - Άνθισαν οι μυγδαλιές!
 - Την παράσταση έκλεψε ένα σκυλάκι.
 - Το άκουσαν κι εκείνοι.
 - Οι νέοι έχουν δικαίωμα στο όνειρο.
 - Είναι δύσκολο να τα ξέρεις όλα!
 - Στο πίσω μέρος της αίθουσας υπήρχαν ελεύθεροι σκοπευτές.
 - Οι μικροί σέβονται τους μεγάλους.
 - Όσοι δεν έρθουν, θα χάσουν.
 - Η συντροφιά σου είναι πολύ ευχάριστη.
 - Το τώρα με ενδιαφέρει πιο πολύ.
 - Κι εσύ ήρθες πολύ αργά!
 - Οι δραστηριότητες θα παρουσιαστούν αύριο.
 - Κάποιοι δεν συμμερίζονται αυτή την άποψη.
 - Το ότι έφυγες γρήγορα δεν είναι δικαιολογία.
 - Έρχονται και ξανάρχονται στο νησί οι ξένοι.
 - Είναι ανάγκη επιτακτική να μιλήσουμε οι δυο μας.
 - Ο βρεγμένος τη βροχή δε την φοβάται.
 - Το χθες και το σήμερα είναι αυτό που γνωρίζουμε.
 - Και βέβαια, ο σύλλογος διδασκόντων θα παραστεί στην τελετή.
 - Έφυγαν μακριά τα πουλιά, τα χελιδόνια.

2. Τη Δευτέρα πήγα στο πάρκο και έπαιξα με τα παιδιά. Μετά πήγα στο σπίτι και διάβασα. Το βράδυ παρακολούθησα τηλεόραση και πήγα για ύπνο νωρίς.

Να ξαναγράψετε τις πιο πάνω προτάσεις ξεκινώντας έτσι:

A. Ο Κώστας τη Δευτέρα

B. Η Μαρία και οι φίλες της τη Δευτέρα

3. Να βρείτε το αχώριστο μόριο της κάθε λέξης και να σχηματίσετε μια νέα λέξη με το μόριο αυτό.

	Αχώριστο Μόριο	Νέα λέξη με το μόριο αυτό
ανακαλύπτω		
ξεβάφω		
ανίκανος		
υποστηρίζω		
επιστάτης		
αγνώριστος		
διατριβή		
ημικόκλιο		
επιστρέφω		
ακατοίκητος		

4. Χρησιμοποιώντας αχώριστα μόρια, να δώσετε τις λέξεις που έχουν τις ακόλουθες σημασίες:

- Αυτός που δεν είναι κουρασμένος.
- Κάνω μια περιοχή να έχει πάλι δάσος.
- Αυτός που δεν μπορούμε να δούμε.
- Αυτός που δεν είναι όμοιος

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^Η

1. Ποιες είναι οι βαθμίδες του ρήματος;

..... , ,

2. Ποιοι χρόνοι ανήκουν στην κάθε βαθμίδα;

.....
↓	↓	↓
.....
.....
.....

3. Στα ρήματα που γράφονται με έντονους χαρακτήρες , να σημειώσετε την έγκλιση και τη σημασία της.

	έγκλιση	σημασία
Το απόγευμα θα παίξω.		
Άσε τα ψέματα και πες μας την αλήθεια		
Το καλοκαίρι να πάμε στο νησί		
Όταν έρθουν οι διακοπές, θα πάμε εξοχή		
Βοήθησέ με, σε παρακαλώ		
Μακάρι να γίνουν όλα όπως ήθελες		

4. Να γράψετε δίπλα από κάθε ρήμα τον χρόνο , στον οποίο βρίσκεται

- κάθεσαι :
- είχα θυμώσει:
- έφευγε:
- Θα ονειρευτούμε:
- έχετε γράψει:
- πηγαίνουν:
- Θα προσέχουν :
- Θα επιστρέψεις:

5. Να υπογραμμίσετε τα ρήματα των παρακάτω προτάσεων και να γράψετε τη χρονική τους βαθμίδα.

- Το είχε αποφασίσει.
- Έχει ταξιδέψει πολλές φορές.
- Προσέχει τα ορθογραφικά του λάθη.
- Η καταιγίδα ξαφνικά σταμάτησε.
- Κάθε Κυριακή πηγαίνω εκκλησία.

6. Να μετατρέψετε τις προτάσεις που ακολουθούν στους παρακάτω χρόνους:

A. Ο Κώστας ποτίζει τον κήπο.

- ΜΕΛΛ. Συνοπτικός:
- ΜΕΛΛ. Εξακολουθητικός:
- Παρατατικός:
- Αόριστος:

B. Εσείς χορεύετε πολύ ωραία

- Παρατατικός:
- Αόριστος:
- ΜΕΛΛ. Εξακολουθητικός:
- ΜΕΛΛ. Συνοπτικός:

7. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των ρημάτων της Ενεργητικής Φωνής που είναι στην παρένθεση

- (α) Εγώ και η αδελφή μου(γράφω, Ενεστώτα)
- (β) Εσείς(δακρύζω Μελ. Στιγμ.) από χαρά
- (γ) Ο άνεμος (ξεριζώνω, Αόριστος) τα δέντρα
- (δ) Η μητέρα(ετοιμάζω, ΜΕΛΛ. Στιγμιαίος) το τραπέζι
- (ε) Η κυβέρνηση(αυξάνω, αόριστος) τους φόρους
- (στ) Οι μαθητές(παίζω, Ενεστώτας) στο γήπεδο
- (ζ) Το καλοκαίρι εμείς(διαβάζω, ΜΕΛΛ. Εξακολουθητικός) λογοτεχνικά βιβλία
- (η) Ο γίγαντας(κτίζω, Αόριστος) ένα πελώριο τοίχο
- (θ) Αυτοί(δανείζω, ΜΕΛΛ. Στιγμιαίος) χρήματα στους φίλους τους
- (ι) Οι τεχνικοί(διορθώνουν, Αόριστος) τις βλάβες των μηχανών
- (κ) Δεν(καλοξέρω , Παρατατικός) το μάθημά του ο Γιώργος
- (λ) Οι γονείς(εγκρίνω, Παρατατικός) την απόφασή του
- (μ) Το απόγευμα(ακούω, ΜΕΛΛ. Εξακολουθητικός) το ραδιόφωνο
- (ν) Εσύ(τρέχω, Ενεστώτας) πολύ γρήγορα

8. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των ρημάτων της Παθητικής Φωνής που είναι στην παρένθεση

- (α) Πολλά απιδιά δεν(τρέφομαι, Ενεστώτας) σωστά
- (β) Το παλιό κτίριο(κατεδαφίζομαι, Παρατατικός)
- (γ) Για το παράπτωμά του(αποβάλλομαι, Αόριστος) από το σχολείο
- (δ) Μέχρι αύριο εμείς(εφοδιάζομαι , ΜΕΛΛ. Στιγμιαίος) με τα απαραίτητα τρόφιμα

- (ε) Αυτά τα νέα(σχολιάζομαι, Μέλλ. Εξακολουθητικός) για πολύ καιρό
- (στ) Μέχρι το απόγευμα(εξετάζομαι, Μέλλ. Συντελεσμένος) όλοι οι άρρωστοι
- (ζ) Πολλοί στρατιώτες(πληγώνομαι, παρακείμενος) στη μάχη
- (η) Ο άρρωστος(μεταφέρομαι , Υπερσυντέλικος) στο νοσοκομείο
- (θ) Στο τέλος του ανήφορου(βρίσκομαι, Παρατατικός) το σπίτι του δασκάλου
- (ι) Οι φόροι(αυξάνομαι, Μέλλ. Στιγμιαίος) από την κυβέρνηση
- (κ) Το ελάφι και ο λαγός(πληγώνομαι, Αόριστος) από τον κυνηγό

9. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω προτάσεις βάζοντας τα ρήματα στον Αόριστο.

Προσέξτε την αύξηση!!!

- α. Εκφράζει με θάρρος τις απόψεις του.
- β. Προκύπτουν πολλά ζητήματα.
- γ. Αναλαμβάνω την ευθύνη.
- δ. Τον προσβάλλει αυτό που είπες!
- ε. Μου διαφεύγει η απάντηση.
- στ. Συγγράφει τη διατριβή του.

10.

Σύνθετες λέξεις	Α' συνθετικό	Β' συνθετικό	Είδος σύνθεσης
καλοπερνώ			
παυσίπονο			
γλυκανάλατος			
βαθυστόχαστος			
δωσίλογος			
εχέμυθος			
βαριακούω			
καλόγερος			
οδοντογιατρός			
μικροϊδιοκτήτης			
ολόρθος			
βορειοδυτικά			
ξινόμηλο			

σπανακόπιτα			
ξεροκέφαλος			
σκληρόκαρδος			
καντηλανάφτης			

11. Να αντικαταστήσετε της υπογραμμισμένες φράσεις με σύνθετες λέξεις

- Η κουκουβάγια είναι πουλί της νύκτας
- Φαινόταν άνθρωπος με σκληρή καρδιά
- Το λάδι της ελιάς είναι ωφέλιμο για τον ανθρώπινο οργανισμό.
- Το Σεπτέμβριο πέφτουν οι πρώτες βροχές.
- Το βασίλειο του ήλιου τον βρήκε στο εργαστήρι.
- Ο αδελφός μου είναι αυτός με τα πράσινα μάτια
- Ο τεχνίτης που φτιάχνει (=ποιω) έπιπλα λέγεται
- Τα φυτά που θάλλουν πάντοτε (αεί) λέγονται
- Το σχήμα που έχει πολλές γωνίες λέγεται
- Εργαζόταν μέρες και νύκτες
- Το ζώο που τρώει τα μυρμήγκια.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3^Η

1. Ποιες είναι οι φωνές του ρήματος; Α) & Β)

2. Να μεταφέρετε τα παρακάτω ρήματα στην άλλη φωνή διατηρώντας το πρόσωπο, τον αριθμό και τον χρόνο:

- δημιουργώ =
- θα βρείτε=
- αγάπας=
- δεν έχω προδοθεί=
- στολίζεσαι=
- γίνομαι=
- κάθομαι=
- στέκομαι =
- θα έχω αγαπήσει=
- έχει γραφτεί=
- νικηθήκαμε=
- πιέζεις=
- θα σηκώνουν=
- είχε οδηγηθεί=

3. Να δηλώσετε την φωνή και την συζυγία των παρακάτω υπογραμμισμένων ρημάτων:

- Δημιουργήθηκε μεγάλο πρόβλημα μετά τις συνεχείς χιονοπτώσεις.
- Σκέφτομαι συνεχώς τρόπους, για να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα.
- Απαγορεύτηκε στους υπαλλήλους της εταιρίας να πίνουν καφέ στα γραφεία τους.
- Όσο και να προσπαθήσουμε είναι αδύνατο να καταφέρουμε τους στόχους μας.

4. Να συμπληρώστε ό,τι λείπει :

- α. Ο συγκεκριμένος θεωρεί..... από τους σημαντικότερους νεοέλληνες συγγραφείς
- β. Πώς κρίνεται..... αυτή την τακτική της αδιαφορίας ;
- γ. Ακολουθ στε αυτό το δρόμο και θα φτάσετε στον προορισμό σας
- δ. Αμφιβάλλω αν ασκείτ..... τα καθήκοντά σας σωστά
- ε. Η Αφροδίτη διατηρεί..... σε καλή φόρμα , παρά τα κιλά της
- στ. Διατηρεί..... τα θρανία σας καθαρά ή όχι ;
- ζ. Γραφτ..... (γράφομαι, β' πληθ. , προστακτ. Αορίστου) στο γυμναστήριο και απολαύστε την ευεξία που χαρίζ..... η άσκηση

4. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα

Ρήμα	Φωνή	Συζυγία	Τάξη
έτρεξα	ενεργητική	1 ^η	-
αδικήθηκε	παθητική	2 ^η	2 ^η
τρύπησα			
νευρίασα			
έχει λαλήσει			
ξεχάστηκε			
ρίχτηκε			
τολμούσαν			
είχα φοβηθεί			
θα έχω τυλίξει			
πέρασε			

5. Να υπογραμμίσετε τα ρήματα του κειμένου και να τα κατατάξετε στη σωστή συζυγία (εκτός από τα ρήματα είμαι και έχω).

Ο Καραγκιόζης είναι ένας θεόφτωχος μα αιώνια ζωηρός και κεφάτος άνθρωπος του λαού, που κατοικεί με την οικογένειά του σε μια μεγάλη σύγχρονη ελληνική πόλη, Αθήνα μάλλον ή Πειραιά. Η κατοικία του είναι μια ετοιμόρροπη όσο και περίφημη καλύβα. Απέναντί της, πάντως, λάμπει το σαράι του πασά. Ο ίδιος ο Καραγκιόζης είναι κακομούτσουνος... Επίσης παρουσιάζει και λίγη ή πολλή καμπούρα. Ο Καραγκιόζης δεν ξέρει καλά καμιά τέχνη, είναι όμως πρόθυμος να ανακατευτεί παντού, ακόμα και σε επιστημονικές δουλειές, γιατί αποτυχαίνοντας, δεν έχει τίποτε να χάσει. Το ξύλο εξάλλου δε το φοβάται, το έχει συνηθίσει.

A' συζυγία	B' συζυγία

6. Να συμπληρώσετε τον πίνακα:

Σύνθετες λέξεις	Α' συνθετικό	Μέρος του λόγου (α' συνθετικό)
κρεοπώλης		
νερομπογιά		
μικροοργανισμός		
αγριολούλουδο		
ανοιγοκλείνω		
μονόπλευρος		
διώροφος		
πενταετία		
πανωφόρι		
ξαναδιαβάζω		
μεθαύριο		
αλλόγλωσσος		
αυτοκίνητο		
καθημερινός		
φιλόζωος		
καλοκαίρι		
τριαντάφυλλο		
διπρόσωπος		
βαριόμοιρος		
πολυδιάβατος		
καλλίφωνος		
φυγόπονος		
δίγαμος		
δισεκατομμύριο		
εξώπορτα		
καταγγέλλω		
τρισέγγονο		
αποξένωση		
τετράγωνο		

ΕΝΟΤΗΤΑ 4^Η

1. Οι διαθέσεις του ρήματος είναι:

.....

2. Να βρείτε τις διαθέσεις των ρημάτων στις παρακάτω προτάσεις

- Ο Πέτρος ζωγραφίζει όλη μέρα.
- Σε λίγα λεπτά το διαστημόπλοιο εκτοξεύεται.
- Η Ελένη γυμνάζεται καθημερινά.
- Ο Στέφανος τώρα αναπαύεται.
- Βασανίζεται συνεχώς από τύψεις.
- Η Νίκη υπέφερε πολύ στα παιδικά της χρόνια.
- Ο Στέλιος ντύθηκε με γρήγορες κινήσεις.
- Ο αστροναύτης εργάζεται με πολλή προσοχή.
- Η Μαρία δέχτηκε συγχαρητήρια για την ερμηνεία της.
- Η Φωτεινή έραψε το νυφικό της σε γνωστό οίκο μόδας.
- Σήμερα ο καθηγητής απουσιάζει.
- Ο Μανώλης έλιωσε από τον πυρετό.
- Το λάστιχο του αυτοκινήτου τρύπησε από τα γυαλιά.
- Ο Θωμάς ξυρίζεται.
- Η Βάσω φιλοξενείται από μια φίλη της,
- Η εντολή υπογράφηκε από τον διοικητή.
- Οι αστροναύτες ζουν για λίγες μέρες στο διάστημα.
- Ο μηχανικός έλεγξε προσεχτικά τη λειτουργία της μηχανής.

3. Να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και αντίστροφα.

- Τα κρατικά ταμεία χορήγησαν πολλά δάνεια.
-

- Τα παραμύθια γοητεύουν τα παιδιά.
-

- Το χιόνι κάλυψε ολόκληρη την περιοχή.
-

- Ο καθηγητής διδάσκει τον Πέτρο χορό.
-

- Τα όπλα παραδόθηκαν από τους πολίτες
.....
- Ο χώρος διαμορφώθηκε από τους πολίτες.
.....
- Η σελήνη κατακτήθηκε από τον άνθρωπο.
.....
- Τα έγγραφα είχαν ταχυδρομηθεί στις Οκτώ το πρωί από τη γραμματέα του.
.....
- Τα σύννεφα διαλύθηκαν από το δυνατό άνεμο.
.....
- Η Ακρόπολη στολίζει την πόλη της Αθήνας.
.....
- Οι Έλληνες απαίτησαν την επιστροφή των γλυπτών του Παρθενώνα.
.....
- Ο τάφος του Μ. Αλεξάνδρου αναζητείται ακόμη από τους αρχαιολόγους.
.....

4. Στις παρακάτω προτάσεις να υπογραμμίσετε τα αντικείμενα και να χαρακτηρίσετε το ρήμα (μεταβατικό- αμετάβατο)

- Ο γιατρός εξέτασε προσεκτικά τον ασθενή.
- Το αεροπλάνο πετάει πάνω από τα σύννεφα.
- Φόρεσες πουκάμισο καλό και γραβάτα;
- Επιτέλους, σας ρώτησα κάτι.!
- Τους κέρασε και γλυκό του κουταλιού;
- Πόσο ωραία χορεύει το συρτό!
- Τα παιδιά χάρισαν της μητέρας ένα σπάνιο βιβλίο.
- Το διάλειμμα κράτησε λίγο.
- Πολλά πλοία διασχίζουν το Αιγαίο καθημερινά.
- Ο καθηγητής όρισε εσένα επιμελητή.
- Τα αστέρια τρεμοσβήνουν.
- Ο μαθητής έλυσε τις ασκήσεις.
- Τα χελιδόνια το φθινόπωρο φεύγουν.
- Μίλησε στην αδερφή του.
- Γέλασε με την καρδιά του.
- Η Άννα μάζεψε ανεμώνες.

- Η γάτα νιαούρισε.

5. Στις παρακάτω προτάσεις υπογραμμίστε τα ρήματα και βρείτε τα αντικείμενά τους. Να ποια είναι μονόπτωτα και ποια δίπτωτα.

- Ο παππούς μου έδωσε ένα βιβλίο.
- Μου αρέσουν οι εκδρομές στο βουνό.
- Δεν μου είπες πώς πέρασες στην εκδρομή.
- Ο μάστορας έφτιαξε την πόρτα.
- Η Μαρία τους έδειξε τον δρόμο.
- Περιέγραψε το συμβάν με κάθε λεπτομέρεια.
- Μου δίνεις τον λόγο σου ότι θα το κρατήσεις μυστικό;
- Το μαθητικό συμβούλιο διοργάνωσε ένα τουρνουά καλαθόσφαιρας.
- Οι μαθητές λύνουν με προσοχή τις ασκήσεις τους.
- Η Μαρία μου χάρισε ένα πολύ όμορφο δαχτυλίδι.
- Τον ρώτησα γιατί άργησε.
- Τους λείπεις πολύ.
- Κάθε Σάββατο συναντιέμαι με τους φίλους μου.
- Σου θυμίζω ότι το απόγευμα θα σου τηλεφωνήσει η Ελένη.

6. Στις παρακάτω προτάσεις βρείτε τα αντικείμενα των ρημάτων και να τα διακρίνετέ σε έμμεσα και άμεσα.

- Ο δάσκαλος είπε στους μαθητές μια αστεία ιστορία.
- Ο καθηγητής μας διδάσκει ιστορία.
- Του έκανα νόημα να φύγει.
- Η Πηνελόπη έδειξε στη φίλη της τα καινούρια παπούτσια που αγόρασε.
- Θα σου δώσω μια τελευταία ευκαιρία
- Θα του αφήσω μήνυμα στον τηλεφωνητή.
- Γέμισα το ντουλάπι της κουζίνας τρόφιμα.
- φόρτωσε το αυτοκίνητο πράγματα.
- Μας οφείλει αιώνια ευγνωμοσύνη,
- Μας διηγήθηκε τι συνέβη.

- Του είπα όλη την αλήθεια.
- Τους εξέτασε ιστορία

7. Να αναγνωρίσετε τα αντικείμενα (άμεσο, έμμεσο, εξωτερικό, σύστοιχο, εμπρόθετο αντικείμενο , σε γενική)

- Ο ψαράς ψάρεψε πολλά ψάρια. (.....)
- Ο δάσκαλος μού (.....) έβαλε τις φωνές (.....)
- Ο Κώστας μοιάζει του πατέρα. (.....)
- Γεμίσαμε το δωμάτιο (.....) παιχνίδια. (.....)
- Η χορωδία τραγούδησε υπέροχα τραγούδια (.....)
- Του (.....) στερήσε την ελευθερία του (.....)
- Ο παππούς χάρισε ένα ρολόι (.....) στον Πέτρο (.....)
- Της άνοιξα. (.....)
- Από μένα (.....) ξέφυγε μια καλή ευκαιρία
- Χορέψαμε τσάμικο (.....)
- Έδωσα του Γιώργου (.....) το βιβλίο (.....)
- Τα πεθερικά φόρτωσαν τη νύφη (.....) χρυσάφια (.....)
- Η κοπέλα δίνει στον Νίκο (.....) πληροφορίες (.....)
- Ο Ηλίας μαθαίνει την Ειρήνη (.....) χορό (.....)
- Το αυτοκίνητο κτύπησε τη μαθήτριά (.....)
- Μη μιλάς του Γιώργου (.....)
- Περιμένει τον καλό της η Μαρία (.....)
- Ζει ήσυχη ζωή. (.....)
- Του (.....) ζήτησα χρήματα (.....)
- Τα αυτοκίνητα τον (.....) γέμισαν σκόνη. (.....)
- Ο κηπουρός σκαλίζει τον κήπο. (.....)
- Παιξαμε ένα πολύ καλό παιχνίδι. (.....)
- Είπα να γράψω ένα γράμμα (.....)
- Ο Νίκος μοιάζει στον πατέρα του (.....)
- Μου φτάνουν αυτά (.....)

